

Inspirationsmateriale til undervisning

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

40122

Udviklet af:

Anne Rasmussen
SOSU Skolen - Nykøbing Falster
Fejøgade 1, 3. sal
4800 Nykøbing Falster
Tlf.: 54853800

Ole Hatting
SOSU Skolen - Nykøbing Falster
Fejøgade 1, 3. sal
4800 Nykøbing Falster
Tlf.: 54853800

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

Inspirationsmateriale til undervisning

1. Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB/TAK

Uddannelsen hører til den fælles kompetencebeskrivelse:

2692 Omsorg, sygepleje og pædagogisk arbejde.

Og har tilknytning til den tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetence: Omsorgs- og sygeplejefagligt arbejde.

Uddannelsen er endvidere knyttet til den fælles kompetencebeskrivelse:

2695 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet.

Og har tilknytning til den tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetence: Det somatiske område på sygehusene.

Kompetencebeskrivelserne findes på www.epos-amu.dk.

Arbejdsfunktioner

Udviklingen med kortere indlæggelser stiller både krav til specialisering af medarbejderne på sygehusene og medfører øgede kompetencekrav til medarbejderne i hjemmeplejen. Samtidig er der i varetagelsen af kronikergrupperne (herunder borgere med KOL) kommet et øget fokus på forebyggelse, sundhedsfremme og genoptræning. Desuden stilles der krav til tværsektorielt samarbejde for at sikre et sammenhængende patientforløb.

Medarbejderne skal derfor ud fra en faglig viden kunne arbejde sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende og ikke mindst arbejde på tværs af sektorer. I det arbejde skal medarbejderne kommunikere professionelt i forhold til borgeren, dennes familie og andre samarbejdspartnere. De skal være klar over kompetencefordelingen i samarbejdet på tværs af sektorer og ikke mindst egen rolle i den forbindelse.

Deltagerforudsætninger

Uddannelsen henvender sig til social- og sundhedsassistenter og andre medarbejdere i lignende jobfunktioner. Dvs. at de har kompetence til at arbejde selvstændigt i velbehandlede forløb og medvirke i plejen af akutte forløb. Deltagerne kan med fordel have erfaring med pleje af borgere med KOL, og de kan være ansat i såvel hjemmeplejen som sygehusvæsenet. Deltagerne skal være indstillet på aktiv deltagelse og kritisk omsorgsfuld selvindsigt/refleksion over egen praksis for at kunne arbejde med rollemodellens betydning i den pædagogiske dimension af jobfunktionen, som uddannelsen også sigter mod.

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

Inspirationsmateriale til undervisning

Struktur

Ud over praksiserfaring kan det være relevant at have gennemført eller at kombinere med følgende AMU-uddannelser for at forstå mere omkring den ofte komplicerede sammenhæng, der er i en KOL-ramt borgers liv:

- 44782 Omsorg og etik i arbejdet med alvorligt syge
- 42680 Medicinadministration
- 45061 Forebyggelse og sundhedsfremme
- 44009 Pleje af patient med kronisk medicinsk sygdom
- 40121 Medvirken til pleje af borger med KOL
- 40125 Rehabilitering som arbejdsform
- 40127 Selvstændigt arbejde med rehabilitering
- 40128 Tværsektorielt arbejde med rehabilitering

2. Ideer til tilrettelæggelse

Uddannelsen foreslås delt op i 3 + 2 dage, opbygget omkring 5 temaer. Pausen tænkes brugt til bundfældelse af første afdeling i samspil med gammel praksis, før udbyttet af uddannelsen skal bruges til tværfaglig udvikling.

Kurset kan indledes med, at deltagerne afklarer deres nuværende kompetencer samt forventninger til uddannelsen. Kurset kan afrundes med en diskussion af, hvordan deltagerne kan implementere den nye viden i det daglige arbejde.

Temaer

Tema 1: Sygdommen KOL

Hensigten med temaet er, at deltageren kender den korrekte definition af sygdommen og kan genkende den og dermed afgrænse den fra andre lignende sygdomme i luftvejene.

Anatomi og fysiologi i forhold til kredsløb og luftveje

Herunder er det relevant at berøre

- funktionerne og observationerne i det normale kredsløb og luftvejssystem
- værdien af samarbejdet imellem de to systemer i kroppen

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

Inspirationsmateriale til undervisning

Symptomlære i forhold til KOL

Herunder er det relevant at berøre:

- hvordan livsstile, her især rygning, påvirker den normale organfunktion i kredsløb og luftvejssystem
- hvilke synlige symptomer KOL giver, fysisk, psykisk og socialt
- hvilket undersøgelsesprogram er der for en borger, der formodes at lide af KOL?
- hvilke følgesygdomme kan der opstå i forbindelse med KOL?
- hvilke andre luftvejssygdomme der kan forveksles med KOL
- behandlingen af sygdommen KOL og de arbejdsopgaver, det giver inden for deltagerens kompetencer.

Tema 2: Kommunikation omkring KOL

Hensigten med temaet er, at deltagerne får repeteret og videreudviklet viden om kommunikation og roller og deres betydning i samarbejdet omkring en borger med KOL. Desuden at deltagerne foreslås at arbejde med kommunikationsøvelser omkring KOL, ud fra egne hverdagsoplevelser, imellem sygehus og hjemmeplejen for at videreudvikle handlekompetencer inden for temaet. Herefter vil der være større muligheder for at skabe tillidsfuld dialog og forebyggende samarbejde med borgere med KOL og forebygge indlæggelser.

Kommunikation

Herunder er det relevant at berøre:

- teorien bag kommunikation
- sansernes betydning
- dagligdagshistorier omkring samarbejde imellem de 2 sundhedssektorer
- tillid via god og ligeværdig kommunikation med de professionelle som baggrund for mestring af kronisk sygdom

Begrebet systemisk tænkning /helhedssyn

Herunder er det relevant at berøre:

- borgerens livshistorie og dens værdier/kulturforskelle
- refleksion over betydningen af egen kommunikation/kultur- professionelt
- samarbejdspartnere - hvem?
- roller, magt og selvindsigt i et tværfagligt samarbejde

Tema 3: Dokumentation omkring KOL

Hensigten med temaet er, at deltagerne bliver inspireret til brug af diverse former for dokumentation som redskaber til tværfaglig kommunikation for at skabe et tillidsfuldt og vidensbaseret tværfagligt samarbejde med såvel borger som kollegaer.

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

Inspirationsmateriale til undervisning

Desuden at se dokumentation som dels vigtigt juridisk bevismateriale i tilfælde af opståede fejl og klager, dels et udviklingsredskab.

Dokumentation

Herunder er det relevant at berøre:

- teorier og egne erfaringer med forskellige kommunikationsredskaber til dokumentation
- lovstof i forhold til dokumentation
- jura i forbindelse med dokumentation, f. eks patientklagenævns sager
- visitationsredskaber (f.eks. ”Fælles Sprog 2” fra kommunernes landsforening), og samspillet med arbejdsopgaver i forbindelse med kroniske sygdomme
- værdien af dokumentation i forhold til forebyggelse og faglig udvikling

Tema 4: Rehabilitering i forbindelse med KOL

Hensigten med temaet er, at kursisten bliver bekendt med måder at arbejde rehabiliterende på tværfagligt omkring en borger med KOL og dennes familie.

Metoder/måder der understøtter en rehabiliteringsindsats

Herunder er det relevant at berøre:

- hvad står rehabilitering for?
- kommunalreformens betydning i ansvarsplacering af rehabiliteringsopgaver
- hvilke opgaver ligger der konkret i rehabilitering i KOL?
- kompetenceafklaring i rehabiliteringsopgaver (se forslag under Opgaver og undervisningsmaterialer)
- Betydningen af kommunikation i rehabilitering

Mestring

Herunder er det relevant at berøre:

- hvad står begrebet for?
- hvilken betydning har begrebet for en borger med KOL og dennes familie?
- hvilke professionelle udfordringer er der til arbejdet med mestring og rehabilitering i et samspil, ud fra borgerens verden?

Tema 5: Forebyggelse af forværring af sygdommen KOL - hvordan?

Hensigten med temaet kan være, at deltagerne får mulighed for at omsætte deres kursusviden til hverdagsbrug og reflektere over egen praksis og samarbejde samt egne livskvaliteter.

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

Inspirationsmateriale til undervisning

Hvorfor er den tværfaglige indsats vigtig?

Herunder er det relevant at berøre:

- samfundsøkonomi/politik på sundhedsområdet og hvilke samfundslag rammes mest af KOL?
- hvordan forhindre indlæggelse på sygehus?
- hvordan forbedre borgerens livskvalitet? F.eks. informere om eksistensen af Lungeforeningen og de tilbud, den har.
- evalueringsansvar på behandlinger, hvem har for hvad?
- værdien i faglig vidensdeling og udvikling

Hvornår virker forebyggelse?

Herunder er det relevant at berøre:

- kampagner – hvornår virker de? Hvornår virker de ikke? Medicinalindustriens betydning? Mediers betydning?
- hvordan kan deltagerne understøtte borgeren i forebyggelse af forværring af KOL?
- evt. inddrage betydningen af at kende borgerens livshistorie
- at alle i det tværfaglige samarbejde kender deres kompetence og ansvar, også borgeren
- støtte omkring forebyggende medicinsk behandling/kompliancebegrebet

Hvad er vigtigt at dokumentere?

Herunder er det relevant at berøre:

- borgeren, dennes familie og tillid og forståelse af professionel indsats
- forslag til anvendelse af kursusindhold hjemme på jobbet, i forhold til kompetence og hvordan fastholdes fokus på løbende evaluering og videreudvikling af det tværfaglige arbejde omkring KOL?

3. Opgaver og undervisningsmaterialer

Tema 1: Sygdommen KOL

Deltagerne bliver udstyret med sugerør og næseklemmer og skal så udføre fysiske øvelser på gulv, for herved at kropsopleve KOL-gener.

Tema 2: Kommunikation omkring KOL

Gæsteinvitation af samarbejdspartner efter eget valg, hvem man nu måtte skønne vigtigst.

Kommunikationsøvelser omkring noget, der har været svært som professionel på baggrund af mødet imellem deltageren og en KOL-ramt borger.

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

Inspirationsmateriale til undervisning

Tema 4: Rehabilitering i forbindelse med KOL

Deltagerne kan f. eks få stillet opgaven: ”Lav en rehabiliteringsplan for en borger/patient fra jeres hverdag, i forhold til KOL”. Har deltagerne ikke en, udleveres en case. Opgavens værdi tænkes I, at ny viden kobles til praksis hurtigt. Undervisningsmateriale kan handle om medbragte sygehistorier fra deltagerne.

Invitation af KOL-ramt borger.

Tema 5: Forebyggelse af forværring af sygdommen KOL - hvordan?

Skaf medicindispenseringsudstyr til fri leg og afprøvning og vejledning.

Gældende for alle temaerne

Desuden nedenfor kort nogle andre tanker til indhold i temaerne
Til styrkelse af praksisnær undervisning anbefales indlæg fra eksterne samarbejdspartnere for at skabe et læringsmiljø, der bedst muligt skaber en troværdig sammenhæng mellem teori og virkelighed.

Forslag:

- iltsygeplejerske
- fysioterapeut
- diætassistent
- socialrådgiver
- borger med KOL og dennes pårørende
- borger, der har valgt rygestop.

Guidning til videnssøgning af undervisningsmaterialer på internet og bibliotek.

Faglige indlæg vekslende med gruppearbejde og fysiske øvelser til at sætte fokus på lungefunktionens betydning, og betydningen af en hensigtsmæssig lejrning af en KOL-patient.

Øvelser med de forskellige dispenseringsmåder af lungemedicin. Lungeforeningen har en del letlæste brochurer om bl.a. iltbehandling i hjemmet og patientens bog om KOL, der er nemme og gode at inddrage i undervisningen. Deltagerne kan evt. stilles som opgave at finde materialet på diverse hjemmesider.

4. Litteraturliste mv.

1).”At være i verden med kronisk sygdom”, Marianne Bache og Bente Østerberg, 1. udgave, 1. oplag, 2005, Psykologisk forlag/Gyldendals bogklubber, København.

Tværfagligt og -sektorielt samarbejde om KOL

Inspirationsmateriale til undervisning

- 2). "Sundhedspædagogik for praktikere", Tone Saugstad og Ruth Mach-Zagal, 2. udgave, 1. oplag, 2003, Munksgård Danmark, København.
- 3): "Lungesygdomme", Jim Thuesen Pedersen, 2002, Basisbog 3. udgave 1. oplag, Munksgård, Danmark.
- 4): KOL fakta, Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen- Center for forebyggelse, 2005, Sundhedsstyrelsen.
- 5): "Helbredets mysterium", Aaron Antonovsky, 3. oplag, 2004, Hans Reitzels forlag.
- 6): "At tale om forandring - en bog om sundhedsadfærd og motiverende samtale-teknik", Peter Dalum, Torsten F Sonne, Mette-Marie Davidsen, 2000, Tobaksskaderådet.
- 7): "Medicinske fag", Lissi Hansen, Munksgård, ISBN 87-628-04677.
- 8): Regeringens Folkesundhedsprogram 1999-2008, 1999, Sundhedsministeriet, København.
- 9): Hvidbog om rehabiliteringsbegrebet. Rehabilitering i Danmark. Udgivet af MarselisborgCentret 2004. www.marselisborg.dk.
- 10): Websider
www.lungeforeningen.dk (her er link til forskellige undervisningsmaterialer).
www.sst.dk - find "Konference om kronisk sygdom 15.3.07".
www.glaxosmithkline.dk/medicin.htm - klik under KOL.